Ч. 283 (14.180). Львів, середа 23. жовтня 1935.

Pocztowa opłata opłacona ryczałtem

Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-43. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Жертвуйте на допомогу українським інвалідам!

Рескриптами Воєвідських Урядів у Львові (Ч. БП. 27/95/35) і Станиславові (Ч. СНБ. 33/76/35) дозволено на збірки публичні жертв на тереніобох воєвідств у днях 25. 26. і 27. жовтня 1935. р. Збірки по селах відбудуться на листи, збірки в містах до замкнених пушок.

Збірка в тернопільському воєвідстві (рескр. Ч. ПБ. 3/71/35) дозволена на дні 21. 23. і 24. листопада ц. р.

Українське громадянство просимо основно використати дозвіл адміністраційної влади та чим хто може, рятувати інвалідів Українського Війська.

Головна Рада Українського Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові.

Перед процесом за вбивство мін. Перацького.

У варшавських судових колах здогадуються, що розправа за вбивство мін. Перацького буде для тому, щоб суд міг висвітлити цю справу можливо якнайширше перед прилюдною опінією. В кожному випадку рішення в цій справі покищо нема.

На італійсько-абісинському фронті.

НАСТУП І ПЕРЕМОГА ІТАЛІЙЦІВ.

ПАРИЖ, 22. 10. ПАТ. Про положення на північнім фронті у провінції Тігре повідомляють: Корпус ген. Сантінія зайняв стратегічні позиції на південь від Адіграту. Корпус тубильців під командою ген. Пірціо-Біролі окопується перед Ентіціо, а корпус ген. Маравіня перед Аксумом. На цілому фронті не було ніяких більших операцій.

Концентрація абісинських військ довкола Макале триває далі і в тім районі на лінії Тембієн—Бігуртін зібралось мабуть до 100.000 озброєних абісинців. Ґуґса заявив, що зі своїм військом візьме безпосередню участь в операціях, щоб особисто заткнути італійський прапор над Макале. Ґуґса має 3000 людей.

На південному фронті на пограниччі Сомалі італійці бомбардували з літаків Сікілляве; лежить воно на шляху до Горогаі, де зосереджені війська раса Навібу. У напрямі Ґорегаі йде на підмогу рас Десту, начальник провінції Борана. Потверджується вістка, що італійці бомбардували Даґерре і Бурдаді над рікою Вебі Схебелі та що ці місцевости згоріли.

Італійська влада в окупованій частині провінції Тігре старається приєднати коптійське духовенство. Призначено вже більшу суму на відбудову собору в Аксумі та заповіджено датки на будову нових церков. Водночас коптійське духовенство в Аддіс-Абебі накликує вірних до боротьби за незалежність. В тому дусі священики виголошують проповіди у всіх церквах. До цих патріотичних виступів прилучується теж магометанське духовенство.

ІТАЛІЙЦІ ЗАКРІПЛЮЮТЬ ЗДОБУТІ ПОЗИЦІЇ.

РИМ. 22. 10. ПАТ. Аґенція Стефані повідомляє про останню перемогу італійців у провінції Бальї, що місцевість Даґеррeі здобули підчас битви. В тім самім часі італійці здобули фортецю Бур Додо. Перемогу доповнила ще окупація Хівелі на південний захід від Ґорреґаі.

Стратегічна акція з 3 ц. м. довела до того, що зайняли Дольо Ваддi і Ґерльоґубі. Ці перемоги рішають про владу над великою територією та є поважним політичним успіхом.

РИМ. 22. 10. ПАТ. З Асмари повідомляють, що італійські летуни збомбардували абісинські відділи, що зосереджувались в кількох точках на території султанату Біру, де висадили в повітря склад муніції. Здобуття Даґерeі італійцями промощує їм шлях до Гаррару. Армія ґен. Ґраціяні йде в двох напрямах: на Весі Хавелі і на Гаррар.

Рас Сеюм телефонував учора до цісаря, що італійські передні стежі, що вийшли на північ від Макале, відступили та що італійці скріплюють свої позиції на лінії Аксум—Адуа—Адіграт.

З німецьких джерел повідомляють, що італійці на північнім фронті у провінції Аґаме пішли під Адаґам, де окопалися.

Кореспондент Райтера повідомляє з Аддіс-Абеби, що негус незабаром виїде до Дессіє. Абісинські вояки переконані, що війна зачнеться направду щойно тоді, коли цісар виїде на фронт. В політичних колах Аддіс-Абеби говорять, що те, що рас Касса перебрав команду має велике значіння та означає припинення італійського наступу у провінції Аґаме.

ВІЙНА ЗАЧНЕТЬСЯ, КОЛИ НЕГУС СТАНЕ НА ЧОЛІ ВІЙСЬКА.

АСМАРА, 22. 10. ПАТ. Те, що італійці здобули вчора важну стратеґічну точку Даґеррeі та фортецю Бур-Доді відкрило армії ґен. Ґраціяні шлях на Гаррар. Ця армія йде туди через Даґеррeі і долиною Вебі Скібелі. Рас Ґуґса приніс великі користи італійцям, бо дає він незвичайно цінні інформації про абісинські ділання та про населення.

Французькі джерела подають, що відділи раса Касси йдуть вночі на північ і північний схід, а вдень ховаються в горах, щоб не виставлятись на бомбардування італійських літаків. В цісарській палаті приготовляються до виїзду цісаря на фронт. Це викликує великий ентузіязм серед абісинських вояків, бо на їх думку війна зачинається щойно тоді, коли цісар стає на чолі війська.

В околиці Амба й Аляґи зосереджено 50 тис. абісинських вояків. Марш на Макале не буде скоріше як за кілька тижнів.

Кружляють поголоски, що негус з уваги на те, що італійці йдуть вперед на Гаррар припоручив перевезти цісаря Ліґ Ясу, що його від 1916 р. вязнив в околиці Гаррару, до Галля.

АДДІС-АБЕБА, 22. 10. ПАТ. Згідно з абісинськими інформаціями італійці сильно окопуються на здобутих північних теренах, передбачуючи абісинський наступ. Дожидають поважних боїв. Італійці головно укріплюють Еддаґа-мус у провінції Аґаме.

У вчорашніх боях італійці стратили мабуть 78 вбитих і ранених.

Sygn. VI. I. Pr. 188/35. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd okręgowy Wydział VI. I. karny we karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. L. Małecki — jako przewodniczący, S. O. S. P. Dysiewicz i S. S. O. Dr. J. Locker — jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 273 (14170) czasopisma pt: „Dilo" z daty Lwów, dnia 13 października 1935 r., do sygn. VI. I. Pr. 188/35, — na posiedzeniu niejawnem w dniu 17 października 1935 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanowił: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 12 października 1935 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt: „Dilo" Nr. 273 (14170) z daty Lwów, dnia 13 października 1935 r. zawierającego w artykule pt. „Planowały atentat" w całości wraz z tytułem, znamiona przestępstwa z § 24 ustawy prasowej z dnia 17 grudnia 1862 r. Dz. u. p. Nr. 6 ex 1863 — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego czasopisma. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. — Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Wymieniony wyżej artykuł stanowi przedruk skonfiskowanego artykułu czasopisma warszawskiego p. t.: „Expres Poranny" Nr. 283 z daty 12 października 1935 r.

Мовчазний ювилей.

З приводу 10-тиліття автокефалії Православної Церкви у Польщі.

Львів, 22. жовтня 1935.

У вересні ц. р. минуло 10 літ від проголошення автокефалії Православної Церкви у Польщі. Не святкував ніхто цього ювилею: почуття звичайнісінького такту на це не дозволяло. Невідомо, чи з тодішніх творців автокефалії хтонебудь глибше призадумувався над тим, як тривка ця автокефалія та чи не є вона лише формальною постановою, безвартісним клаптиком паперу.

Автокефальний устрій поодиноких православних церков тісно звязаний з істнуванням двох передумов. Він подуманий як устрій церкви окремої **нації**, що має власну **державу** та хоче мати і **церковну незалежність**. Та, по-друге, автокефалія це застосування **ідеї соборности** назовні, у взаєминах між незалежними церквами окремих націй-держав. І тому, очевидно, соборний устрій спершу мусить бути зреалізований **внутрі** кожної церкви.

Якщо автокефалію дістає Православна Церква у національно та віросповідно чужій державі, то ця вимога соборноправности її внутрішнього устрою стає ще конечніша. Бо де має шукати підпори православна церковна влада, яка не має вселенного центру, у боротьбі за свої права та незалежність як не у світському, незалежному від уряду, елементі, як не у масах самих вірних. Колиж кажемо, що автокефальною може бути лише свобідна, національна церква, то у ту засаду може хіба заступити вимога, щоб у чужій державі церква тішилась повною свободою та була оточена дбайливою **опікою тієї держави.** Лише при таких умовах можна говорити про фактичне закріплення автокефалії.

І коли від тих устроєво-канонічних міркувань перейти до сучасної церковної дійсности, то справді ніяково говорити... про автокефалію.

Поглиблюється трагедія Православної Церкви. Втратила вона і рештки своєї внутрішньої свободи та право на своє попереднє майно. За згоду на автокефалію митрополит Юрій виеднав оголошення „Тимчасових приписів про відношення Православної Церкви до держави" з 1922 р. Офіціяльне оголошення автокефалії відсвяткували пізніше, у 1925 р. Тоді „Тимчасові приписи" викликали невдоволення серед православних. Тепер вони видаються майже недосяжним ідеалом.

Адже ті „Тимчасові приписи" дають повну свободу скликати Собор Церкви. Тільки щодо речинця треба — мовляв — порозумітись з урядом, але програма нарад собору — це виключно справа самої Церкви. Але дійсність виглядає так: рішив св. Синод наприкінці 1929 р. скликати Собор та розписав вибори. Міністер освіти п. Червінський заборонив його, бо вимагав щоб і програма Собору була затверджена урядом. Митрополит Денис погодився. Зявився після того декрет президента держави про скликання Собору (31. 5. 1930 р.). Підготовою Собору мало зайнятись окреме Передсоборне Зібрання. Минуло вже 5 літ. Передсоборне Зібрання досі нечинне.

а законопроекти про внутрішній устрій Церкви підготовляє для Собору мішана комісія достойників — церковних та урядових (ці останні — очевидно — римо-католики). Отже вже не програма Собору, а самі майбутні постанови щодо канонічно-устроевого характеру, само мерітум переходить цензуру уряду.

Згідно з „Тимчасовими приписами" все внутрішне адміністраційно-церковне життя є незалежне. Про призначення священика на парохію церковна влада лише повідомляє світську. Але в практиці призначення священиків-парохів тепер відбувається лише за **попередньою** згодою воєвідських урядових чинників. Бувало і таке, що без ніякого слідства та суду священиків викидали за границі воєвідства.

Релігію у школах мають вчити виключно у матірній мові дітей: так кажуть „Тимчасові приписи". А в дійсності на Холмщині, Поліссі та частинно вже й на Волині Закон Божий викладають тільки по польськи. На запит: „Якже воно так?" — відповідь п. міністра була така: ніхто з батьків проти цього не протестує. (Таку тактику бачили ми й у Галичині зі спробами ввести до шкіл з українською греко-катол. дітворою польські молитви. Спроба не вдалася, але — була...).

У „Тимчасових приписах" читаємо: для підготови кандидатів до священичого стану мають служити дві семинарії — у Кремянці та Вильні, залежні від церковної влади. Тимчасом саме недавно скасовано ті семинарії та створено духовний лицей у **польській мові** у самій Варшаві. По закону метрики мають вестись у двох мовах: польській і тій, що її сама Церква признає своєю внутрішньою мовою. У практиці православні метрики ведуться в одній лише польській мові, а внутрішньо-урядовою мовою Церкви на Поліссі та на Холмщині також вже є одна польська мова. Додаймо ще факт, що вийшов розпорядок про переклад літургічних книг на польську мову та наказ співати по православних церквах польську релігійно-патріотичну пісню. Вкінці істнує вимога, щоби проповіди по православних церквах виголошувати польською мовою.

Тільки одна справа — майна Православної Церкви — не була унормована у „Тимчасових приписах", хоч була постанова, що Православна Церква свобідно буде користати з того майна, яке буде їй признане. В якій ситуації найшлось майно Православної Церкви видно хочби з того, що лиш на одній Холмщині 25.000 га церковної землі опинилось в кольоністів-латинників. Тепер ця справа майна Церкви стоїть ще гірше. Ніхто ніколи не рішав, яким конкретно обектом неправно володіла Церква, зате у практиці взагалі все без виїмку майно Церкви ставало неначе державним майном. Спершу це була тимчасова управа держави над майном Церкви: ця управа тріває досі. Недавно прийшло ще рішення Найвищого Суду з 20-го листопада 1933 р., що спір між Православною Церквою та Римо-католицьким Костелом щодо окремих церковних обектів може наладнати не державний суд, а лише сама **адміністраційна влада**. І на диво, цю тезу висунули самі юрисконсульти Православної Церкви. Тепер над всіми православними церквами висить Дамоклів меч, бо майже всі вони колись в історії були греко-католицькими святинями і на тій підставі польський клир вимагає їх для себе.

Теоретично річ беручи, кожну церкву можна на такій „правній" підставі в довільний час забрати православним.

Маємо вже один такий приклад з церквою у Вишгородку, кремянецького повіту. Була вона побудована поміщиком, польським ґенералом для його кріпаків, як греко-католицька святиня. Коли під московським терором занепала унія, ця церква стояла нечинна та почала підлягати руїні. Православні мали свою церкву за містечком, на цвинтарі. Тоді православні відкупили руїни святині дідів своїх (є про це документи) та її відремонтували. Велична, простора, гарно положена, що панує над містечком — вона стала головним їх храмом. У 1924 р. волинське воєвідство наказало віддати цю церкву латинникам, хоч їх у Вишгородку нема **ані одного, крім кількох урядовців.** Митрополит Денис дав було вже на це свою згоду, але посли і делеґати населення церкву таки у Варшаві оборонили. В рік чи два пізніше осадники з цілого кремянецького повіту силоміць хотіли заволодіти церквою. Православні наступ відбили. Відтак вишгородська церква знайшлась у числі тих округло 780 церков, що їх ревіндикації домагався польський епископат. У 1924 р. суд у Рівному відкинув ревіндикаційну претенсію епископської курії, признавши себе некомпетентним. Але тоді знову виступило на сцену воєвідство і користаючи з рішення Найвищого Суду, — забрало церкву та віддало католикам-латинникам. Православні активно спротивились такій „ревіндикації" своєї прадідівської святині, в наслідку чого 16 осіб арештували. Чекає їх процес, але добре булоб, щоб мерщій відбувся також процес перед Найвищим Адміністраційним Трибуналом щодо рішення воєвідства, бо такого процесу домагалось від церковної влади православне громадянство.

Ось такий реальний зміст мають нині правні норми з 1922 р., що реґулювали відношення Православної Церкви до держави. І тому зі смутком православні громадяни Польщі згадують 10-ті роковини автокефалії своєї церкви. Тому теж проблема Прав. Церкви є одною із тих найперших справ, які вимагають розвязки: бо без позитивної її розвязки, без поправи відносин у Православній Церкві, всіх тих відносин, що безпосередньо залежать від урядових чинників, — не можна уявити собі поправи українсько-польських відносин. Поверх 2 і пів міліона українського православного населення в Польщі привязаного щиро до своєї Церкви, болїе її долею та психічно не всилі ставитись до держави так, як це лежить в інтересі держави.

—o—

Палатна революція в Австрії.

(Від нашого кореспондента).

Відень 20. жовтня 1935.

Несподівано для всіх віденське радіо та ґазети з 18. ц. м. принесли вістку про перетворення австрійського кабінету д-ра Шушніґа. Несподіванка була тим більша, бо вийшов з уряду м. ін. міністер Фей, якого трилітнє міністрування урочисто святковано ще попереднього вечора. З Феєм відійшли ще два міністри, Найштеттер та Райтер, та 3 державні секретарі.

Ріжно виложено публиці причину тої раптової зміни. При гострій пресовій цензурі щоденники приносили тільки офіціяльний комунікат та кілька слів коментаря, що нічого не казали. Щойно згодом та з голосів заграничної преси вияснилося дещо з мотивів тої „палатної революції" у кругах австрійського уряду. Що у тих колах були майже постійно якісь суперечки, головно особистої натури, це відомо було ще з часів Дольфуса. Ті суперечки загострювалися тим більше, що сам шеф уряду, Шушніґ, тратив, видно авторитет. Тим більше та міродайніше впливав на хід державних справ його заступник, віцеканцлер князь Штаремберґ. Він був головним експонентом т. зв. римського курсу, як унутрі так і в закордонній політиці Австрії. Але він стояв і стоїть також на чолі австрійських „гаймверів", тої півмілітарної орґанізації, яка нераз — та не все на користь держави — вмішувалася до державної політики Австрії. Штаремберґ, з великими претенсіями, але досить середньої мірки політик, бачив у міністрі Феєві, який був ще командантом віденських відділів „Гаймвери", немилого суперника, що не завсіди тримався приказів свого шефа. Кілька неприємних для Штаремберґа слів, що їх сказав Фей саме з приводу своєї трилітньої приналежности до уряду, стало безпосередньою сутньою причиною його димісії.

Але крім тих та подібних особистих суперечок, жертвою яких упали всі прихильники Фея у складі уряду, річ ішла теж про щось більше засадничого. Приписували Феєві та іншим жертвам „чистки", що вони були прихильниками помирення з Німеччиною. Ведені, як відомо, недавно з німецьким послом у Відні, Папеном, австро-німецькі переговори відбулися, нібито, з ініціятиви тої ґрупи міністрів, яку тепер усунено. Переговори скінчилися нічим і тому їх австрійський уряд взагалі відрікався, неґуючи рівночасно потребу наближення до німецької держави. Але, очевидно, деякі члени віденського уряду стояли дальше на тому, що мирне поладнання взаємин з Німеччиною необхідне. Виходили вони при тому з ріжних поглядів. Віддалений тепер міністер сільського господарства Райтер твердив, що для збуту аґрарних продуктів Австрії німецький ринок найважніший. Фей знову та його товариш Найштеттер здавали собі справу, як зненавиджена у широких колах австрійського населення є теперішня тісна урядова приязнь з Італією. Противляться їй не тільки всі ті старі вояки, що стояли підчас війни на італійському фронті або попали до італійського полону, але й увесь нарід не забув італійцям зради „Драйбунду" у 1915-ому році та переходу на сторону антанти. І як репрезентант тих ворожих теперішньому офіціяльному курсові настроїв Фей мусів раптом відійти. Офіціяльний коментар, що наслідком перетворення уряду витворилася „ще більша одностайність та єдність уряду Шушніґ—Штаремберґ" під тим оглядом вірний. Перемога Штаремберґа у палатній війні з Феєм забезпечила ще більше явно проіталійський курс нового кабінету, підтриманого ультраклерикалами та монархістами з ґрупи Шушніґа та особистими поклонниками князя Штаремберґа.

Факт, що той курс противиться поглядам і почуванням переважної більшости населення, навіть християнсько-суспільних та гаймверівських виборців, — не грає при „авторитативному" характері уряду ніякої ролі. При доволі великій централізації внутрішніх політичних „фронтів" в Австрії, доля кабінету Шушніґа II. та незалежности Австрії взагалі залежати буде значно більше від зовнішніх чинників, ніж від внутрішнього розвитку. І тут слід звернути увагу на відгуки італьо-абісинської війни: в Австрії панують ще яскравіші проабісинські симпатії, як у Німеччині, але факт відмови обидвох держав від активної участи у міжнародніх санкціях проти Італії зблизив ті обидві держави. Одночасно протисанкційна декларація Австрії у Женеві наразила її двом наймогутнішим запоручницям австрійської незалежности, — Франції та Великій Британії. Найти вихід із тої ситуації та використати її як слід, це найближче завдання відновленого австрійського кабінету. Можна сумніватись, чи він зуміє з тим завданням упоратись.

Віденець.

Найгірші вороги Етіопії.

НЮ ЙОРК, 30-го вересня. (Вл. кор.) „Наукова Служба" сповіщає: Першорядними ворогами Етіопії є недуга і смерть. Етіопську столицю та її околицю навіщує часто тиф, ріжні пропасниці, віспа. Годі знати статистику тих недуг і її наслідки, бо там того не записують, як зрештою ніхто не веде там статистики смерти й народин. Не знають також і щеплення проти віспи. Часто трапляються випадки прокази, а малярія є там буденним явищем. Туберкульоза, ґрипа, запалення легенів, дезинтерія, астма — все те належить до хронічних недуг в Етіопії.

Про війну більше пишуть в Америці, як в Европі.

НЮ ЙОРК, 30-го вересня. (Вл. кор.) „Чи буде війна в Европі?" — запитали Френка Кельоґа, що як секретар стейту Америки перепер підписання „пакту Кельоґа" всіми державами світу. „Европейська війна неможлива, доки люди памятають останню війну і її знищення" — відповів Кельоґ. „Про війну пишуть більше в Америці, ніж у самій Европі" — додав Кельоґ. Він перебуває тепер у Ню Йорку.

Нова загроза = молочарський закон.

У липні ц. р. розіслало міністерство хліборобства всім фаховим союзам кооператив свій проект молочарського закону. Цей законопроект основно змінює всі умовини життя й праці приватних та кооперативних молочарсько-виробничих підприємств.

КОНЦЕСІЯ. ЧИ МОНОПОЛЬ І ДИКТАТУРА ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ?

Стаття 3. вище згаданого законопроекту постановляє, що молочарсько-виробничі підприємства (масларні, сироварні та бриндзярні) не можуть повставати без згоди Хліборобської Палати. Концесія Хліборобської Палати є передумовою їх урухомлення. Хліборобська Палата згодиться на оснування молочарського підприємства, **коли прийде до переконання, що його істнування є потрібне** і коли основник чи основники дають запоруку, що підприємство буде ведене добре.

Ст. 4. зобовязує основників підприємства, на яке згодилася Хліборобська Палата, предложити цій Палаті проект приміщення й технічного уладження молочарні, який також мусить бути затверджений Хліборобською Палатою.

Ст. 5. приневолює також усі віддавна істнуючі приватні та кооперативні молочарсько-виробничі підприємства добути концесію Хліборобської Палати, коли хочуть далі працювати. Палата може відмовити їм концесії і тоді **вони мусять у передбаченому речинці зліквідуватися. Палата може не дати концесії навіть добре працюючим давнім приватним та кооперативним заведенням, коли дальше їх істнування вважає недоцільним.**

Ст. 6. дає Хліборобській Палаті право перевірювати ціни, плачені молочарнями продуцентам молока. Арт. 8. окреслює право нагляду Палат над усіми молочарсько-виробничими підприємствами. Хліборобська Палата дістає довірочне право вглядати в усі книги й рахунки підприємства. Ст. 9. говорить про оплату підприємств Палаті за перевірку уладження та наконечний нагляд. Ст. 12. заповідає, що **треба буде ще окремої концесії, коли якенебудь з затверджених Палатою підприємств схоче брати участь в експорті масла, сира чи бриндзі.** Ст. 17. обмежує право відклику від присудів Хліборобської Палати до міністра хліборобства, який може передати це своє право воєводам.

Ось і найголовніші постанови нового молочарського законопроекту. Вони стверджують, що щезає незалежність щодо ведення молочарсько-виробничих підприємств, — яку заступити має концесія Хліборобської Палати та що життя й праця кооперативних молочарень має в будучині залежати не від їх Ревізійних Союзів, тільки від Хліборобської Палати.

Мало того, з усіх конференцій, переведених продовж кількох останніх літ у міністерстві хліборобства знаємо зовсім певно, що **безумовно ідеєю того законопроекту є не тільки концесія, але й монополь.** Хліборобські Палати мають поділити цілу державу на **молочарські райони, в яких має бути концесіоноване лише одно (приватне чи кооперативне) молочарсько-виробниче підприємство.**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ КООПЕРАТОРІВ ТА ОФІЦІЯЛЬНА ЗАЯВА.

Щоби краще пізнати обсяг ділання, мотиви й наслідки того законопроекту, треба мати на увазі, що поверх 90 відс. молока походить з дрібних селянських господарств (до 50 гект.), що молочарські кооперативи виробляють кругло 60 відс. масла, а кооперативний експорт масла доходить до 90 відс. цілого масляного експорту. Не тільки кооперація, але й міністерство хліборобства однозгідно стверджують, що кооперативна перерібка молока з року на рік кріпне щодо скількости переробленого молока і виробленого масла та що приватні молочарські підприємства тільки виїмково (Познанщина-Помор'я) відповідають вимогам стандаризованого експорту. Виступаючи з новим молочарським законопроектом міністерство хліборобства вважає, що дотеперішні закони про нагляд над молоком не забезпечують інтересів продуцента й держави перед лихими приватними молочарями та що кооперативний закон також не зупиняє конкуренції напр. двох молочарських кооператив у тому самому районі, що буцім-то шкодить продуцентові й експортерові.

Коли міністерство хліборобства виступило в липні ц. р. з вище окресленим законопроектом, „Маслосоюз" відповів йому у серпні ц. р., що треба доповнити дотеперішні закони у молочарських справах, однак рішення про істнування кооперативних молочарень та цілий нагляд над ними треба залишити, як досі, тільки Ревізійним Союзам кооператив. Молочарський законопроект був також предметом нарад Кооперативної Ради при міністерстві скарбу 12. вересня ц. р. Там на 18 членів з правом голосу аж 16 голосів впало за тим, щоби кооперативне молочарство підлягало далі тільки ревізійним Союзам кооператив.

Міністерство хліборобства скликало на 17. ц. м. для ближчого вияснення цієї справи ще одну конференцію, на яку запрошено всі Ревізійні Союзи кооператив, всі фахові молочарсько-кооперативні централі та всі Хліборобські Палати.

На тій нараді міністерство ще раз заявило, що уряд мусить обмежити свободу щодо повставання і праці молочарень, бо дотеперішній стан, хоч виявляє поступ у тій ділянці, особливо у кооперативнім секторі, то проте проявляє надто повільне темпо розвитку, тому сам уряд мусить взятися до направи тих відносин введенням концесій та районового монополю; вкінці ми почули, що ті свої нові права уряд може передати тільки Хліборобським Палатам, бо вони є одним із інструментів державної адміністрації. Ревізійні Союзи не є таким інструментом і тому не можна їм передавати прав уряду навіть у пристосуванні до кооперативних молочарень. Міністерство хліборобства погодиться тільки на те, щоби Хліборобські Палати спиралися при виконуванні ст. 3, 4, 5, 7 і 8-го у кооперативнім молочарстві на „усталенях" Ревізійних Союзів. Оскільки ті „усталення" Ревізійних Союзів мають вязати Хліборобську Палату, докладніше не сказано.

Після того реферату правного референта у міністерстві хліборобства розвинулася коротка дискусія, яку започаткували обидва присутні на тій конференції представники української кооперації: дир. РСУК **Остап Луцький** і дир. „Маслосоюзу" **Андрій Палій.**

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ

Дир. О. Луцький зауважив, що напр. міністерство скарбу передало свої права щодо нагляду над усіми кооперативами якраз Ревізійним Союзам і тому не має оправдання теза референта, що уряд може передавати свої прерогативи із ділянки нагляду за кооперативами тільки господарській самоуправі (у цьому випадку Хліборобським Палатам) та ніколи Ревізійним Союзам. Завдяки кооперативним фаховим централям і Ревізійним Союзам кооперативне молочарство добре зорганізоване і само міністерство хліборобства признає, що молочарська кооперація у дотеперішніх умовинах праці розвивається чимраз краще. Отже молочарський законопроект несуцшно спихає вниз права Ревізійних Союзів і заступає їх Хліборобськими Палатами, які не є приготовлені до тих обовязків, бо назагал щойно недавно повстали. Законопроект впроваджує до молочарського виробництва концесію і монополь. Рільництво має якнайгірший досвід з державними і промисловими монополями. Українська кооперація годиться на законне гноблення нечесної конкуренції, але позатим не боїться ніякої конкуренції **і засадничо противиться навіть кооперативному монополеві.** Монополь вбиває вічно-живу ініціятиву у підприємствах, полекшує порозуміння монополіста проти споживача та в цім випадку і проти дрібного рільника-продуцента та полекшує можливість найбільшої користи для самого тільки підприємства. Законопроект дає Хліборобським Палатам право провірювати книжки й рахунки молочарень. Коли це торкається кооперативних молочарень, то заходить тоді колізія з 52 ст. кооп. закону, в якому сказано, що кооператива може видати свої книги й рахунки до вгляду поза кооперативним ревізором тільки на домагання **суду.** Але це можна би ще узгіднити. Важніше, що всі монополісти віддавна вміють так вести свої книги й адміністрацію, що ніколи не дійде поміж ними до „яскравих ріжниць у виплаті за молоко", на який-то випадок передбачує законопроект провірку цін у молочарнях Хліборобською Палатою. Українська кооперація не перечить, що і в кооперативному молочарстві є ще недотягнення, однак помонополем лішувати цю діяльність концесією і

не годиться. Тому ми засадничо не годимося з основними тезами законопроекту.

Дир. інж. А. Палій признає, що в молочарстві є деякі недомагання та що треба їх законно впорядкувати. Однак це торкається передусім нездорових відносин, які панують серед несовісного приватного молочарства. Такі їх практики, як обмотування зубожілих селян всякого рода „зачетами" й позичками на рахунок доставки молока, щоби потім видирати молоко за безцін, ошуканства на мірі і товщевих одиницях, напихання за молоко всякого безвартісного хламу, це ті недомагання, які передусім вимагають законного впорядкування. Коли ці шкідливі практики будуть законно усунені, здорова кооперація не має чого боятись будьякої конкуренції і не потребує надмірної інтервенції влади, — її перемога є й без цього забезпечена. Правдою є, що й у молочарській кооперації є ще дрібні недостачі, але тут досить нагляду Ревізійних Союзів і Господарських Кооперативних Централь. Вони досі виконували своє завдання якнайкраще і дають повну запоруку, що й на будуче виввяжуться з наложених обовязків як слід. Чи не вистарчають на те такі докази, що молочарський промисл має досі найкращі успіхи зпоміж усіх ділянок хліборобської продукції, саме завдяки тому, що є у 80 відс. опанований кооперацією? Передача всього молочарського промислу під догляд і беззастережну екзекутиву Хліборобських Палат з правом життя і смерти над поодинокими молочарнями **суперечить кооперативному законові та іншим законам.** Новий молочарський законопроект створює для молочарства монополістичне положення з наслідками, яких не можна вирахувати з господарського становища. Наша кооперація не бажає собі монополю у призначених згори і незмінних районах. Поруч з усіми іншими лихами це створить ще одну нову бюрократичну машину при Хліборобських Палатах з усіми її лихими сторонами. В інших монополістичних підприємствах населення мусить у більшій або меншій мірі користати з їх послуг, хоча не завсіди з того вдоволене. Зате у молочарстві може дійти до того, що селяни, невдоволені з лихого монополю хочби й кооперативних підприємств, припинять доставу молока до молочарень і вернуться назад до хатньої перерібки масла, — до тисячів дрібних кружлівок і домашніх масничок. Що тоді станеться з дорогими будинками й інвестиціями, що їх здвигнено може навіть за позички з інвестиційного кредиту? Тому почуваємося до обовязку піднести з натиском наш голос перестороги. Щонайменше треба передати нагляд над виконуванням проектованого закону щодо кооператив Ревізійним Союзам, які при співпраці з Молочарськими Союзами і Хліборобськими Палатами устійнять на основі життєвих потреб кожночасно доцільний поділ теренів молочарських кооператив і розвинуть дбайливу опіку над їх працею в дусі кооперативної самодіяльности в користю для хліборобів-продуцентів.

НЕБЕЗПЕКА І РІВНОВАГА ДУХА.

Голоси представників нашої кооперації були на тому зїзді відокремлені. Запрошені міністерством учасники зїзду не вважали доцільним протиставитися законопроектові того-ж міністерства і здебільша мовчали. Напевно дехто з них і задоволений з задуманого монополю.

Нині ще годі знати, як піде ця справа далі. Коли цей законопроект перейшов би на Раді Міністрів, тоді стоїть ще перед ним парлямент або декрет Президента РП. На всякий випадок **міністерство хліборобства вже доручило Хліборобським Палатам виготовити чимскорше сітку молочарських районів з тим, що в одному районі мало би остатись тільки одно молочарсько-виробниче підприємство** (кооперативне або приватне). Поза засадничим питанням, чи монополь у молочарському виробництві є доцільний, для національно-мішаних територій виринає з того молочарського законопроекту ще й друга небезпека, а саме загроза смерти більшій чи меншій скількості молочарень, приналежних тепер до того чи іншого національного господарства. **Така загроза висить передусім якраз над нашим молочарством.**

Наш кооперативний провід готовий до зустрічі з цією загрозою. За ним стоїть у цій справі цілий зорганізований український нарід. У таких умовинах нема ніяких підстав до паніки. Навпаки, скріплена й чимраз краща праця в українськім молочарстві — тепер ще більше потрібна, ніж досі.

О. Л.

Катастрофи.

ЗАТОНУЛА МОТОРІВКА.

БУЕНОС АЙРЕС, 22. 10. ПАТ. З Ліми повідомляють, що велика моторівка, яка перевозила пасажирів через озеро Арапа, з невиясненних досі причин вивернулась на середині озера. З загального числа 31 пасажирів врятувалось тільки 11. Решта втопилася.

ПАРОПЛАВ ОСІВ НА МІЛИНІ

ТАЛІН, 22. 10. ПАТ. Шведський пароплав „Бeffя" навантажений вугіллям, що плив з Данцігу до Гельсінгфорсу, осів на мілині на південь від острову Озель. Корабель є у критичному положенні. Доля залоги невідома.

РОЗБИВСЯ ШВЕДСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ТАЛІН, 22. 10. ПАТ. Шведський пароплав „Стелля", що був учора у смузі буревію, розбився недалеко естонського побережжя. Із 13 членів залоги 11 згинуло.

ЗЕМЛЕТРУС.

НЮ ЙОРК, 22. 10. ПАТ. Шкоди, що їх заподіяв останній землетрус у місті Геленз (стейт Монтана) обчислюють на 3 міліони долярів. Тому, що легкий землетрус іще триває, населення масово втікає з міста та ховається в шатрах. Холод дуже докучає втікачам.

ВИБУХ НА КОРАБЛІ.

ОСЛЬО, 22. 10. ПАТ. У пристані Берген був вибух на кораблі „Уреа", що його направляли. Чотирьох убитих і кількадесять ранених; з того 6 важко.

Туркестанський виклад у „Спілці Українців у Німеччині".

Берлін, 18. жовтня.

Дня 17. жовтня ц. р. відбувся у Берліні в ресторації Льоренца на Гервінусштрассе, в льокалі, де відбуваються двотижневі сходини „живої газети", виклад д-ра Тагір Шакіра на тему „*Самостійницький рух туркестанців*". Льокаль, що вистарчає зовсім добре на звичайні сходини, показався за малий для тих семи десятків слухачів, що прийшли на виклад. Впорядчикам довелось уставляти все нові ряди стільців, а ті, що прийшли пізніше, мусіли розміститися попід стінами.

Авдиторія була справді інтернаціональна: українці, туркестанці, німці, грузини, білоруси, азербайджанці ідел-уральці і т. і. були заступлені в більшій чи меншій мірі. На виклад у німецькій мові явились особливо численно німці. Окрім приватних осіб, було кількох представників преси та деяких установ, що цікавляться спеціяльно розвитком боротьби поневолених націй СССР проти Московщини. Таку численну появу німецьких слухачів спричинило частинно кілька німецьких часописів, що надрукували повідомлення про виклад представника туркестанців.

Збори відкрив сучасний голова „Спілки", п. *Петро Кожевників*, короткою привітальною промовою в українській і відтак у німецькій мові, згадавши значіння співпраці поневолених націй СССР в Европі та про еволюцію самої „Спілки" від студентської організації до товариства українців у Німеччині.

Д-р Тагір Шакір дав дуже цікавий образ ідейної та збройної боротьби населення Туркестану за його державну незалежність як проти царату, так і проти большевицької Москви, як у совітськім Туркестані, так і в китайськім Туркестані, де фактично порядкують також московські агенти. Ті з присутніх німців, що стежили за українським визвольним рухом, могли цього вечора переконатись, оскільки однозгідна є ідеольогія поневолених націй супроти Москви та їх боротьба проти спільного ворога. Референт зазначив наприклад, що большевизм є національним московським рухом, з яким поневолені нації не мають нічого спільного. Коли він говорив про боротьбу туркестанських повстанців, басмачів, проти московського уряду, то мимоволі впадало в очі, що басмачі, як і петлюрівці, для московського уряду є синонімом бандита, а для українців та туркестанців синонімом національного героя і борця за визволення та самостійність.

Цю спільноту всіх поневолених націй зазначив у своїй кінцевій промові і П. Кожевників, нагороджений, як і туркестанський прелегент, рясними оплесками присутніх.

До остаточного успіху сходин причинилось те, що між гістьми знайшлися два кубанські музики, дуже добрі танцюристи та хорові співаки, які дали змогу уладити імпровізовані артистичні пописи, що стрінулися з одушевленням всіх гостей.

Українсько-туркестанські сходини заповідають найкращий розвиток дуже активної „Спілки Українців у Німеччині".

Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ.

Ретроспективна вистава

УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

за останніх 30 літ в Національнім Музеї у Львові.

Ретроспективні вистави мають відмінний характер від звичайних мистецьких вистав. Без огляду на це, яким матеріялом вони розпоряджають, вага їх у тому, що вони влекшують орієнтацію цього матеріялу. Рішальним моментом в такім огляді не буде репрезентативність чи належність тої чи іншої мистецької групи, того чи іншого мистця, а означене місце яке займає дана мистецька колективна чи індивідуальна особистість в цілости такого огляду. Тому такий огляд дає часовий т. з. історично-мистецький порядок мистецьких досягнень даної доби. Бажаємо в такій виставі бачити якусь заокруглену цілість часово угрунтованих мистецьких процесів від вихідної точки через усі метаморфози аж до останніх позицій, наскільки дана доба творить у собі замкнену цілість. Щоби така вистава дійсно осягнула ціль — то критерієм її мусить бути обективна селекція тих мистецьких творів, які дану добу найліпше відбивають. Для встановлення такої селекції потрібне є глибоке знання тої доби і того мистецтва, бо тільки тоді можна означити мистецькі вартости.

Автор неведенних міркувань через виїзд за границю не мав нагоди поділитися своїми гадками про впорядкування вистави з членами комітету вистави; його участь звелася до того, що написав він вступ до каталього і до кількох приватних розмов, які не могли мати більш впливу, бо вистава сама була вже занадто заавансована. Але тому, що авторові тих міркувань залежить дуже на тім, щоби друга заповіджена вистава виявила поступ в упорядкуванні, він дозволяє собі без тенденції обвинувачування когонебудь, на цих пару критичних уваг, які мають на меті не „критику для критики" а удосконалення цього роду мистецьких імпрез на майбутнє. Критичні завваги випливають уже із загаданих постулятів ретроспективної вистави. Отже вистава в Національнім Музеї не вповні ті постуляти задоволяє. Треба на оборону її сказати, що передовсім у такім короткім часі не можна було ввесь матеріял зібрати, як взагалі без основного приготовлення до такої вистави тяжко до неї приступати.

Вистава булаб дуже виграла на тім, якби в мистецько-хронольогічнім порядку можна було оглядати всі мистецькі досягнення від 1905—1935 р. Починаючи від натуралізму, вчасного імпресіонізму, імпресіонізму, неоімпресіонізму кінчаючи модерністичними напрямками як сірреалізм, неоклясицизм, нова річевість, спроби новітнього релігійного мистецтва, неовізантинізм і т. п. можна було дати огляд усіх мистецьких течій за останніх 30 років розвою українського мистецтва. Тоді можна було би оминути конфлікти, які виринають у звязку з питанням престіжу поодиноких груп чи мистців; тоді не треба було класти в одній салі побіч себе Труша, Архипенка і Холодного, репрезентантів цілком згідних стилів, відмінних напрямків або Красіцького, Сосенка та Северина або Громницького, Горняткевича, Обаля теж в одних просторах. Ще найсуцільніше під тим оглядом представляється саля, де висять експонати школи Новаківського (Руб.) або саля з модерністами із Сельським, Ласовським, Мазепою, Музиковою, Гординським (АНУМ) і т. д. Зате неоднозгідна є саля, де висять водно історичні портрети, неовізантійські праці Осінчука та Федюка, стилізовані малюнки Дядинюків, фантастичні мініятурки Стефановичевої і представники старої різьби. Ми оцінюємо трудноші, які виринають з розкладом саль, які не надаються добре для вистав, але всеж таки при нами проектованім хронольогічнім укладі творів за мистецькими напрямками ці трудноші можна булоб вчастині усунути.

Вкінці ще пару слів про селекцію мистецьких експонатів. Багато є причин, чому вона не випала так, як повинна була випасти. Вина розкладається в рівній мірі в таких випадках на мистців та впорядчиків. Треба все мати на увазі незвичайно тяжкі та несприятливі обставини, які у нас утрудняють такого роду солідний добір, хочби нпр. через факт розсіяння мистців та їх творів на чужині. Все це дуже ускладнює впорядкування ретроспективних вистав. І так нпр. запримічуємо брак відповідних високомистецьких експонатів Холодного, Кульчицької, далі праць Осінчука, Мороза, далі брак репрезентантів старшого малярства, вкінці могли би були ти ліпше представлені Труш, Северин, Сельський, модерна різьба а передовсім дуже богата та розвинена українська графіка. Зате треба бути вдячним дирекції Музею, що подбала за гарні експонати Архипенка.

(Далі буде).

Вибір православного митрополита Буковини.

Дня 17. ц. м. відбувся в Букарешті православний церковний з'їзд для вибору прав. митрополита Буковини при участі 60 буковинських виборців. Між ними було лише 14 українців.

Вибрано митрополитом Буковини урядового кандидата ліберальної партії, хотинського епископа *Візаріона Пуя*.

Перед виборами кружляли поголоски, що буковинський кандидат, епископ Іполит Воробкевич з Радівців (румун — з української родини!), зрікся цієї почести в користь урядового кандидата й радив (!) вибрати молодшого віком епископа Пуя!

Українське населення Буковини ставилось до цього вибору здержливо, бо не сподівається ніякої зміни в церковних справах. Дотепер — наперекір виразним уступам державних законів та міністеріяльних обіцянок — Служба Божа й наука релігії ведеться у нас лише в румунській мові! Навіть по селах з українським населенням примушують тих кількох українських священиків, які ще залишились, відправляти Службу Божу та навчати дітвору *лише* в румунській мові.

Тут варто пригадати також минулорічну заборону походу греко-католицької церкви в Чернівцях тому, що на церковних прапорах маяли жовто-блакитні стяжки.

Це не перешкоджає, що румунська преса („Універсул“ „Куреатул“ і т. д.) описує „страхіття із Болгарії“, де заборонено дітям придунайських румунів учитися та молитися в рідній мові. Нам вистарчає тут одно порівнання із Св. Письма: „Бачать тріску в очах сусіда“...

О. П.

Зза куліс гетьманської пропаґанди.

Процес бувш. редактора „Інвестіґейтора“ проти кол. гетьмана Скоропадського і В. Коростовця.

„УКБЮРО“ в Льондоні повідомляє: У Льондоні відбувся у днях 8. і 9. жовтня ц. р. у Найвищому Суді (Кінґс Бенч Дівіжен), перед суддею Мекнатеном процес колишнього редактора часопису „Інвестіґейтор“, Люїса Тофнела, проти б. гетьмана Скоропадського і його льондонського представника, В. Коростовця.

Заскаржених боронив адвокат Джан Фостер, Тофнел вів обвинувачення особисто. Він жадав відшкодування за звільнення з праці, зворот позичених грошей та виплати комісійного, яке, як він твердив, йому належиться від грошей, зібраних на гетьманські цілі. Тофнел і Коростовець одержували, згідно з контрактом, 15 прц. від зібраних грошей.

Судді предложено дуже обширний матеріял, кореспонденцію між б. гетьманом, Тофнелом і Коростовцем та іншими особами; грошеві зіставлення, рахунки і ін.

Довший час забрав розгляд грошевих справ, які творили підставу процесу. Тофнел зізнав, що йому належиться також зворот 500 фунтів шт., які він виплатив до Банку Дроммонда за б. гетьмана. У 1931. р., як зізнав Тофнел, „на постійні пресьон зі сторони гетьмана, Мавнді Ґреґорі (якого пізніше засуджено на два місяці арешту і на грошеву кару за надужиття) заґарантував у Банку Дроммонда суму 1.000 фунтів шт. на імя б. гетьмана. Мавнді Ґреґорі заснував також на бажання б. гетьмана осібний Анґльо-Український Комітет чи раду, і став його головою. Секретарем став Л. Тофнел, який тоді працював у Мавнді Ґреґорі, а одним з головних членів В. Коростовець. На запит судді, чи Мавнді Ґреґорі давав які гроші також і Коростовцеві, Тофнел відповів, що Мавнді Ґреґорі виплатив був Коростовцеві крім постійної платні, ще й суму 960 фунтів шт. на заплату „видатків дуже особистого характеру“.

Після засуду Мавнді Ґреґорі, банк зажадав звороту ґарантованих 1.000 фунтів шт. Грозив судовий позов і щоб оминути небажаного розголосу, переконано Тофнела, щоб він перебрав довг на своє імя. Це він і зробив, сплачуючи довжну суму.

Щоб роздобути дальші гроші, засновано ще осібну компанію, „Емпайр Девелопмент Трест“ і один з послів (кузин Тофнела) по довшій намові згодився вложити 5.000 фунт. шт. Гроші заґарантував Л. Тофнел. Тих пять тисяч дійсно одержано — але вони й скоро розійшлися, як впевняє Тофнел, на коштовне удержання Коростовця і на інші справи, які він вичисляв. Б. гетьман дістав порівнно дуже мало.

У тоді розправи Тофнел признався, що „в деяких листах, писаних до гетьмана і до льорда Дайварта, не писав правди“, але це зробив з відомом і порозумінням з гетьманським представником, без якого відома він нічого не робив. На підставі цього признання сказав суддя, що Тофнел властиво тратить підставу жадати відшкодування за неправне звільнення.

Коли мало прийти до розгляду справи проти Коростовця (Тофнел жадав звороту 1.487 фунтів шт.) адвокат Фостер запропонував Тофнелові, щоб він відкликав позов на корисних умовах, а саме адвокат має уповажнення від своїх клієнтів полагодити справу 5.000 фунт., далі полагодить справу кількох тисяч фунтів, одержаних від льорда Дайварта, що також впоминається звороту, полагодить справу банку і ні одна сторона не буде ждати звороту коштів процесу. Тофнел приняв пропозицію, назвавши її „дуже корисною“ і відкликав позов.

Пропаґанда, яку вели в Льондоні Тофнел і Коростовець, була дуже коштовна. Із касового зіставлення, що його предложив Тофнел, виходить, що одинацять чисел „Інвестіґейтора“ коштувало 7.584 фунтів шт. (поверх 38.000 долярів), саме авто коштувало 1.049 фунтів і 15 шіл.

Після розправи заявив присутній еда. Е. Лінкольн, що Анґльо-Український Комітет, якого секретарем він є, не має і не мав нічого спільного з комітетом згадуваним підчас розправи. Його заява була видрукована у часописах.

•

Подаючи з журналістичного обовязку повищу інформацію за Українським Бюром у Льондоні, можемо від себе висловити тільки жаль, що українські справи стають предметом розгляду і нездорової сензації на чужинецькому — та ще й такому вразливому — анґлійському ґрунті. У даному випадку мусять замовкнути всякі спори між поодинокими українськими політичними таборами: всі вони, навіть найбільші противники гурту кол. гетьмана, не мають притоки до злорадства, бо всі вони наражені на прикрі моральні наслідки прилюдного судового процесу, в якому йде мова про українські справи й добре українське імя. Тому річю всіх, що займаються українською пропаґандою на чужині в якійнебудь площині, є дбати, щоб не доводити до прилюдних представлень, яким з насолодою прислухується і робить записки (як це було на тій судовій розправі у Льондоні) представник офіціяльної большевицької аґенції ТАСС. Очевидно, парискі „Последніе Новости“ та львівський „Русскій Голос“ використали цю справу для чергових лайок на все українство.

Кілько коштує Італію абісинська кампанія?

Білянс італійського банку виказує, що запас золота змалів в останній декаді на 226.1 міл. лірів. Тому, що водночас зріс запас девіз на 20.1 міл., загальний запас покриття зменшився на 20 міл. лірів. Обіг банкнотів зріс у тому часі на більше як 153 міл. лірів. У порівнянні з кінцем другого чвертьріччя ц. р. засоби покриття загально змаліли на 1.446,7 міл., водночас обіг збільшився майже на 2.4 міліярда лірів. Ці цифри виказують кошти абісинської кампанії.

Абісинія теж має свою Мату Гарі.

Коротка телеграма з Аддіс-Абеби недавно повідомляла, що цісар Гайле Селяссіє відзначив Везеру Манен ордером „Етіопської зорі“. Хто такий Везера Манен і за які заслуги нагороджено її таким рідким відзначенням із руки самого „царя царів“?

Везеру Манен дуже добре знають в анґлійській тайній поліції. Полковник Льоренс назвав її: „Абісинська Мата Гарі“.

АФРИКАНСЬКА КРАСУНЯ.

Везера Манен з роду абісинка. Молода, незвичайно гарна жінка, на яку скрізь звертають увагу. Доля звела її з Льоренсом у першому році війни. Тоді полковник був іще скромним аґентом „Інтеліджене Сервіс“, що його відкомандували до Абісинії, де тоді назрівали важливі події: Цісар Сіджі Яссу, останній внук великого Менеліка, підпав під вплив центральних держав і наміряв заключити з ними тайний договір щодо озера Тана. Очевидно анґлійці настрашились за долю джерел Нілю. За всяку ціну треба було роздобути текст договору або в найгіршому випадку довідатися точно про його зміст.

Льоренс припоручив виконати це завдання Везері Манен, яку зумів він зеднати собі невдовзі після його приїзду до Абісинії.

ЛЮБКА ЧОРНОГО ПРЕМІЄРА.

Виявилось, що це незвичайно важке завдання для Везери Манен було забавкою. Абісинська красуня здобула доступ до двора та стала появлятися на всіх великих прийняттях. За якийсь час вона дуже припала до вподоби першому міністрові.

Везера Манен навчила прем'єра курити опій. Під впливом наркотику цісарський дорадник раз утратив голову і зрадив державну тайну. На другий день Льоренс знав усе, чого йому було треба. В час повідомлений анґлійський уряд перешкодив заключити договір.

РОБОТА ВЕЗЕРИ МАНЕН ПІДЧАС ІНЦИДЕНТУ В УАЛЬ-УАЛЬ.

Після цього Везера Манен довгі роки проживала у закордоні. „Підсоння“ Абісинії стало для неї „нездорове“. Тимчасом в Абісинії на престолі Менеліка засів рас Тeффарі.

Коли прийшло до перших сутичок між Італією й Абісинією, Везера Манен вернулась до батьківщини. Бої велись в Уаль-Уаль. Чорношкіра Мата Гарі тайком переодягнулась і вибралась за італійські лінії. Ніхто не підозрівав у згорбленій старусі небезпечного шпигуна. За тиждень Везера Манен вернулась до Адуї і вручила абісинській команді незвичайно цінні відомости про положення італійських військ, артилерійських парків і летунських гангарів тощо.

ІСТОРІЯ ТАЙНОГО ДОГОВОРУ.

Після цього Везеру Манен вислали до Женеви. Тут приписують їй іще одно „досягнення“, про яке мабуть загальна опінія не скоро довідається. В Женеві твердять, що італійцям удалось роздобути копію тайного договору між Абісинією й Японією. Та талановита учениця Льоренса взялась за роботу і за три дні викрадений з незвичайними труднощами документ був знову в руках абісинців.

РАЗОМ З ЛЬОРЕНСОМ?

Мимоходом можна завважити, що смерть полк. Льоренса потверджена навіть памятником на його могилі, може бути тільки одним із геніяльних трюків цього некоронованого царя Африки. Можливе, що його „смерть“ була потрібна на те, щоб В. Британія могла забезпечити свої інтереси в Африці.

Тоді очевидно Везера Манен малаб доброго шефа і партнера.

Справжня небезпека для мира з Дал. Сходу.

НЮ ЙОРК, 30-го вересня. (Вл. кор.) В суботу відбувся в Ню Йорку обід у честь д-ра Івана Лі Голта, президента Федеральної Ради Церков Христа в Америці. Він повернувся з Австралії і Далекого Сходу та висловлює такі погляди: Небезпека для мира не йде із Середземного Моря, а з Тихого Океану, тобто з Далекого Сходу. Там назріває війна, яка потреває богато літ і може покінчитись перемогою комунізму, а не будизму чи конфуціянізму. Йде про Китай, де ведеться боротьба за душу народу проти християнізму. Колиб ми були справжніми християнами, то ми відвернулиб цю небезпеку. А так на місце християнства приходить релігія націоналізму в Японії та комунізму в Китаю.

Аґенор Артимович.

Грудка землі на його могилу у Празі.

Вчора телеграма принесла коротку звістку про смерть Аґенора Артимовича. Відійшов він від нас тихо, після тяжкої недуги, що здавна підкошувала його організм і щойно останні два тижні прикували його до ліжка, з якого не довелося йому більш підвестися. Згас він у безпамяті, від гиж не пізнаючи найближчих на праській клініці проф. Пельнаржа, нестарою ще людиною, проживши всього 56 років...

Цікаве було життя цієї дуже небуденної, високо інтелігентної, глибокої, незвичайно талановитої людини.

Народився Артимович у селі Кучерові Великім на Буковині 31. серпня 1879. р. сином начальника стації, в середовищі наскрізь німецькому. Батько його, Василь, був сином священика в Галичини, але перейшов на Буковину і, як воно тоді було в цій країні — скоро перенявся німецькою культурою, хоч ніколи не цурався свого роду, дітей похрестив у гр.-кат. церкві, коли помер, мати Артимовичів хоч сама німкиня, виховувала обох синів у національній традиції батька, раз-у-раз нагадуючи їм, що вони не німці. Та дома панувала ввесь час німецька мова і в невеличкому румунському селі під Чернівцями, куди довелося вдові перенестися до родичів після смерти чоловіка і в румунсько-жидівському місті Радівцях, де діти ходили до школи. Щойно з переходом до Чернівців 1896. р. покійний Аґенор почув українську мову і почав самотужки її вчитися. Ставав свідомим українцем — *сам від себе*. Дійшовши шляхом роздумування до свідомости своєї національности, він пізнавав українське життя — з книжок; підручником для пізнання української мови були українські часописи, передовсім „Діло“.

Скінчивши 1897. р. ґімназію в Чернівцях із відзначенням, записався на фільософічний факультет черновецького університету, склав за чотири роки професорський іспит із клясичної фільольоґії (1901), промувався на доктора фільософії **sub auspiciis imperatoris** і почав учителювати в I. тоді німецькій ґімназії. Коли за кілька літ опорожнилося місце директора в німецько-українській ґімназії у Кіцмані доповнив іспит з української викладової мови і молодою ще людиною заняв місце директора цієї ґімназії.

На місці директора розвинув Аґенор Артимович свій незвичайний орґанізаційний і педаґоґічний хист. Передовсім його заходами ґімназія стала фактично українська, німецькою мовою користувалися тільки для пояснень. Число учнів ґімназії зросло було перед війною до 800. Незабаром щезла з ґімназії та її назверхня німецькість: усі написи позамінювано українськими, в коридорі надолині, зараз за входовими дверми, примістилося прекрасне погруддя Шевченка роботи М. Гаврилка, шкільні засвідчення почато видавати по-українськи. І у професури і в учнів молодий директор тішився незвичайною повагою, і у владзи все переважувало його авторитетне слово.

Свою українськість розумів покійний у широкому всеукраїнському значінні. Все вмів залагоджувати місцеві спори, які виринали між тими учителями, що були родом з Галичини, й тими, що народилися на Буковині. Колиж товариство вчителів вищих шкіл ім. Сковороди розкололось і повстало окреме товариство буковинських українських учителів „Руська Середня Школа“, Артимович залишився в давнішому товаристві; він на кожному кроці поборював усякі партикуляризми і навіть був довший час головою Товариства ім. Сковороди.

Віддавшися цілим педаґоґічній праці, Покійний не кидав науки й габілітувався перед самою війною на черновецькім університеті та став доцентом клясичної фільольоґії.

Прослуживши якийсь час у війську за світової війни, перебрав 1917. р. директуру II. т. зв. української ґімназії в Чернівцях; колиж румуни по скінченій війні заняли Буковину (1918) Артимович виїхав до Станиславова, де став членом Української Національної Ради від Буковини й незабаром секретарем (міністром) освіти Західної Української Народньої Республики. Під його оком почали розробляти плян реформи українського середнього, фахового й народнього шкільництва, його заходами почали бодай у більших містах відновлювати працю по сер. школах. Після травневої катастрофи 1919. р. Артимович із іншими членами уряду відїзджає до Відня, залишається там до повної ліквідації ЗУНР на австрійській території, а рівночасно стає професором клясичної фільольоґії Українського Вільного Університету, що його покликав до життя „Союз українських журналістів і письменників“ (1920). З перенесенням університету до Праги Артимович переходить до столиці Чехословаччини, професорує в університеті (клясична фільольоґія) та в Українськім Педаґоґічнім Інституті (індоевропейське мовознавство). Якийсь час, з доручення Інституту, стає на чолі української ґімназії у Ржевницях під Прагою.

Ввесь час свого побуту у Празі Артимович бере живу участь у громадському культурному й науковому житті, працює науково, виступає на наукових зїздах, входить у контакт із праськими науковими колами (славянські клясичні фільольоґи, відомий праський лінґвістичний гурток — дійсний член) і т. д. Останніми роками зацікавився т. зв. фонольоґічною методою в мовознавстві (розслід мовних явищ із погляду структури та функції) і надрукував декілька фонольоґічних праць ріжними мовами. В 1933. р. став дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Хоч наукова спадщина Артимовича розмірно невелика, то проте його праці, друковані спершу по латині та по німецьки, пізніше по українськи, мають велику вагу. Визначає їх короткість, навіть — ляпідарність вислову, глибина думки й передовсім велика сумлінність та обережність у висновках. Праці його давніші торкаються клясичної метрики, якої був незвичайним знавцем; новіші — фонольоґічні.

Цікавився перекладами клясичних творів на українську мову, гаряче бажав, щоб їх було якнайбільше — він і є співперекладачем деяких грецьких драматичних творів на українську мову, та їм іще, здається, довго доведеться чекати на появу з друку... На жаль, у нас нема ніякого зацікавлення культурною старовиною греків та римлян.

Покійний Артимович був людиною з дуже гарною душею, правдивий, чесний, характерний. Тяжка атмосфера еміґрантського життя сильно його прибивала і підкошувала й так невелике здоровля. Всякі т. зв. принципіяльні еміґрантські виступи, забарвлені особистими порахунками й неправдами — він усе відхоровував.

Він усе явно боронив своїх поглядів, нічого в папірці не завиваючи — і за це тяжко покутував.

Передчасна смерть Артимовича викликала в тих, що його знали й цінили або тільки чули про нього, великий смуток. Та найпекучіший жаль викличе звістка про його смерть у сотень його колишніх учнів і студентів, яких він у люди повиводив. Для приятелів — це втрата, якої забути не можна...

Нехайже легка буде йому чужа земля, що приняла його була за свого! Честь Його памяті!

НОВА ХВИЛЯ АРЕШТУВАНЬ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

МОСКВА, 22. 10. ПАТ. „Правда“ повідомляє, що український народній комісаріят внутрішніх справ (колишнє ҐПУ) викрив у Харкові контрреволюційну орґанізацію, до якої входили білоґвардійці і троцкісти. Арештували 20 осіб під замітом орґанізування саботажів у залізничих варстатах.

ЯПОНІЯ ГОТОВА НА ВІЙНУ З СССР.

ПАРИЖ, ПАТ. Аґ. Аваса повідомляє з Токіо, що представник японського м-ства війни заявив теке: Пристосуємо практичні посунення, коли зовнішня Монголія (збольшевизована) загрозить під впливом СССР Манджуко або півн. Китаєві, ми готові боронити їх перед усякою напастю. Не уступимо і перед загрозою війни з СССР. Та ми віримо, що СССР не буде інтервенювати в конфлікті, який обмежиться до Манджуко та Монголії. Покищо нема ніякої поважної причини, що оправдувала би вибух конфлікту. Всеж і найменший інцидент може спричинити такий конфлікт.

ВЕЛИКА ПОЛІТИЧНА ДИСКУСІЯ В АНҐЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ЛЬОНДОН, 22. 10. ПАТ. Нині почались в анґлійському парляменті триденні наради, за якими слідкує дуже уважливо цілий край. Дискусія матиме для британського уряду виїмковий характер у звязку з італійсько-абісинською війною і подіями в Женеві. Одночасно вона започаткує передвиборчу акцію. Тому уряд вишле своїх чолових представників як промовців. Наради започаткує сер Семюель Гор і мабуть Мекдональд. В середу промовлятиме мін. Іден і канцлер скарбу Невіль Чемберлен, у четвер промовлятиме прем. Болдуїн, який оголосить дату загальних виборів. Вкінці на закінчення цілої наради у четвер вечором промовлятиме мін. Саймон.

Від Лейбур Парті буде промовляти провідник Атлі, в імени ліберальної опозиції Герберт Семюель. У четвер промовлятимуть теж Черчіль, Остен Чемберлен, Льойд Джордж і багато інших. Це буде неначе попис найкращих британських парляментаристів перед виборами.

МАЙОР ФЕЙ — ПОСЛОМ У БУДАПЕШТІ?

Будапештенські часописи принесли непотверджену вістку, що австрійський уряд предложив провідникові віденської „Геймвери“ Феєві, який уступив із кабінету, становище австрійського посла в Будапешті.

Дохід з календаря „Український Інвалід“ йде на допомогу інвалідам. 10 тисяч календарів вислано на адреси українських громадян та товариств у краю. Ціна календаря 1.50 зол. **Тільки частина відборців календаря вплатила належність.**

Взиваємо всіх, що її не вирівняли, вчинити це негайно долученими до календаря переказами, або звернути принятий календар.

„Український Інвалід“.
Львів, Потоцького 48.

НОВИНКИ.

— **ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. Пацієнти мають визначену точну годину. НАСС.** 494 4-4

— **Футра, всілякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський. пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46.** 10 54-7

— **„Українська порцеляна“.** Заходом Товариства Прихильників Мистецтва відбудеться в суботу 26-го жовтня в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського 22) виклад враз зі світлинами проф. д-ра Володимира Січинського на тему: „Українська порцеляна“. Початок в год. 18-ій.

— **Оглядові 30-ліття Національного Музею** буде присвячене зібрання в неділю 27 ц. м. в 12-ій год. в салі Музею (Мохнацького 42). Програма зібрання: концерт піяністки п. Галі Левицької; реферат голови Кураторії Н. М.; привіти. Цього дня будуть виставлені оравні акти наукової фундації і Союзу Прихильників Нац. Музею, видання та пляни розбудови Музею. Вступ для всіх посідачів репрезентаційних карт по 10 і 5 зол.; окремі вступи за вложенням датку на закупно творів мистецтва від 1.50 зол. вгору. Катальоги вистави й концерту по 30 сот. З огляду на необхідність зібрати якнайбільше матеріялу про становище громадянства до Національного Музею, Секретаріят СПНМ просить ВП. Громадян ласкаво надсилати погляди на справи Музею в письмах за підписом і адресою для використання їх у найближчому числі „Літопису Н. М.“.

— **Чеська рецензія на виставу праць учнів Української Академії Плястичного Мистецтва.** Праський денник „Народні Політіка“ (ч. 281 з 13. X.) вмістив ширшу рецензію д-ра Ф. Горляса з нагоди вистави Української Академії Плястичного Мистецтва. Автор рецензії ознайомлює із самою УАПМ як конкуренткою урядової Академії. Відзначає добрий провід і пануючий у ній настрій „працювати із захопленням, з розмахом, з відвагою“. З виставлених праць відмічує Данигельові „Образ Кунетицької Гори“ і графіку. Рахує, що Віра Гавлікова успішно оволоділа техніку в її краєвидах із Болгарії. Ще відзначує праці Караса і К. Берґмана. Різьбарські праці (Н. Левицької, П. Дуби) признає за добру натуралістичну студію з повним розумінням тривимірности тіл. Закінчує висновком, що в УАПМ працюють добре, поважно і з бажанням вискати владу над матеріялом. „Це вже є успіх школи та її учнів, яким належить будучність, щоб доказали, що вони не лише покликані, але й визначені“.

ПЕРЕД НОВОЮ МОРСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ У ЛЬОНДОНІ.

ТОКІО, 22. 10. ПАТ. Агенція Шімбун Реньо повідомляє: Японське міністерство закордонних справ дістало телеграму від японського шарже д'афер у Льондоні, що британський уряд скличе на 2 грудня ц. р. до Льондону морську конференцію, щоб розглянути вашингтонський і льондонський договір. Запросини вислали теж до Злучених Держав, Франції та Італії. Японське міністерство закордонних справ радить тепер з адміралітією у справі пропозицій В. Британії.

—o—

ПОВІСИЛИ 150 АБІСИНЦІВ.

Англійські часописи принесли вістку з Адіс Абеби, що проти негуса збунтувалися південні дикі племена, які переходили Адіс Абебою. Цісарська гвардія криваво успокоює бунти племен. В останніх часах повісили 150 бунтівників. Цісар заборонив диким племенам вступ до Адіс Абеби.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

— Відкриття санаторії П. Червоного Хреста у Львові. На запрошення окр. управи П. Ч. Х. оглядали мин. суботи представники львівської преси відновлений будинок санаторії цього Т-ва при вул. Личаківській ч. 107. Відновлення дійсно наскрізь модерне, коштувало 170 000 зол. Другий поверх будинку втратив свій мансардовий вигляд, уступаючи місця ясним, просторим кімнатам; а нова сходова клітка дає широкий та вигідний доступ на поверх. Старе центральне огрівання будинку парою замінили водним огріванням, кожна кімната дістала проводи зі зимною і теплою водою. Просторі лазнички, відновлені та змодернізовані операційні й породові салі зі запасовим світлом акумуляторів на випадок перервання струму підчас операції, лежальні, запасовий апарат для стерилізації перевязок — все це склалося на цілість під оглядом гігієни та лікувальної спроможности першорядну. Як нас інформують, ціни за побут і лікування в санаторії будуть утримані на рівні кризових вимог, бо починатимуть вже від 10 зол. за день. Відновлена санаторія П.Ч.Х. у Львові станула вповні на висоті модерних лікувальних вимог, за що ініціаторам належиться заслужене признання.

— Вищ. Муз. Інститут ім. М. Лисенка у Львові на Личакові при вул. Крупярській 15 розпочинає 1 листопада ц. р. **курс ритміки для дітей** від 6—10 літ. Курс провадити буде проф. О. Федак-Дрогомирецька методою Далькроза. Інформації на місці щодня з винятком понеділка і четверга від 4—7 год.

— З життя пластунів у Празі. XIV. курінь старших пластунів і пластунок ім. полк. І. Богуна в Празі (СУПЄ) на перших повакаційних сходинах, що відбулися 10 ц. м., ухвалив "заопікуватись занедбаними могилами українських вояків, що лежать на Ольшанському кладовищі та влаштувати на них панахиду в часі задушних свят.

— Українське весілля на хвилях радія. Радіо починає деякі авдиції з української культури. У програмі на найближчий тиждень дві цікаві авдиції з галицького села і його звичаїв: У пятницю 25. ц. м. надаватиме варшавська радіостація в год. 12.15—12.40 в полудне репортаж „Гуцульське весілля", а три дні пізніше, в понеділок 28. ц. м., львівська радіостація передаватиме в год. 17. на всі стації словно-музичну авдицію „Весілля на Поділлі". Автором останньої є нар. вчитель Степан Сніжко, а виконані будуть у ній всі типові весільні пісні та традиційні звичаї сільського весілля.

— Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 64836. 5.000 зол. на ч. 156484. 2.000 зол. на ч. 145634. 1.000 зол. на ч. 16004 17603 46180 68900 113770 125211 180195. 500 зол. на ч. 11394 58358 133077 136745. 400 зол. на ч. 20785 70700 72144 73364 102111 134402.

— Відсотки й оборотовий та доходовий податок. Під таким наголовком виголосить відчит д-р Йосиф Герцель у четвер 24. жовтня ц. р. в год. 7.15 вечором у салі ч. 1 при вул. Бурлярда ч. 5 1. пов. заходом львівського відділу союзу книговодців у Польщі.

— До 31. жовтня слід змінити старі легітимації. Суспільна Обезпечальня у Львові повідомляє, що багато обезпечених ще дотепер не прийняло нової легітимації. Тому що старі легітимації важні ще до 31. жовтня ц. р. обовязком обезпечених придбати нові легітимації. Крім того обезпечені без нової легітимації з фотографією будуть могти тільки в наглих випадках дістати одноразову лікарську допомогу. Ніяких інших допомог обезпечені без нової легітимації не дістануть. Щоб уможливити обезпеченим придбання легітимації в Суспільній Обезпечальні у Львові урядують від 8 рано до 8 вечором в будинку при вул. Шпитальній ч. 1, І. поверх.

— Таємне вбивство коло Львова. В неділю вечором у Містках пов. Львів невідомий справник стрілив крізь вікно до 24-літньої Варвари Заторської, яка лежала в ліжку. Куля застрягла в серці і Заторська негайно померла. Поліція арештувала мужа Заторської Йосифа під замітом убивства тому, що він процесувався зі своєю дружиною за поле, але з нею жив і критичного вечора бачили його під вікнами. Заторський заперечує вину.

— Одного дня підкинули шість дітей. У понеділок 21. жовтня ц. р. до міського заведення для сиріт прибуло 6 підкинених дітей. І так при вул. Вулецькій невідома жінка підкинула 4-літнього хлопчика і 3-літню дівчинку; на коритарі VII. магістратського уряду при вул. Академічній півторалітнього хлопчика і 3-літню дівчинку, у брамі при вул. Городецькій ч. 81 знайшли півторарічну дівчинку і в сінях при пл. Галицькій ч. 7 невідома жінка покинула коло 9-місячну дівчинку. Поліція шукає за матерями.

— Львівська хроніка. У понеділок в год. 7 вечором трамвай ч. 8 наїхав при вул. Личаківській на військовий віз, який виїзджав з вул. Мучної. При ударі трамваю з возом згинув один кінь. — На головнім двірці у Львові впав з драбини з висоти 6 метрів 55-літній монтер Йосиф Криштофович і тяжко зранився. Каретка ратункового поготівля відвезла тяжко раненого до шпиталю. — При вул. Наленчів загорів від тепла нафтової лямпи суфіт у хаті Емілії Дудич. — Суд засудив листаря з головної почти Франца Мазура за крадіж близько 2000 зол., яких не доручив адресатам, на півтора року вязниці. — На Замарстинові при вул. Сільській ч. 17 повісився з нужди 64-літній бувш. кравець Іван Котович.

— Скарбовий урядовець застрілив бандита. Василь Яворський з Попелів коло Дрогобича стрілив до Семена Оліяша і тяжко ранив його в карк і втік. Другої днини стрінув у лісі Ратушин коло Попелів двох гаєвих Луця і Сурму і почав до них стріляти міркуючи, що гаєві його доганяють. На щастя гаєвих не зранив. На відгомін стрілів вийшов з хати Сурми скарбовий урядовець з Дрогобича Маріян Домбровський і стрілив до Яворського двічі, тому що він звернув револьвер до Домбровського. Одна куля поцілила Яворського в бік і бандит згинув.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

— Велика пожежа знищила 79 домів. Вчора в селі Буряни громади Брани, повіт Горохів у будинках Івана Стільного вибухла пожежа, спричинена жевріючим вутликом. Вогонь знищив 79 мешкальних домів і господарських будинків. Підчас пожежі згорів теж будинок постерунку поліції. Дуже ушкоджена телефонічна лінія. Шкода на 120 тисяч зол.

— 100-ліття смерти Кармелюка. Совітська преса згадала імя Кармелюка з нагоди 100-ліття його смерти. Розуміється, вносить свої большевицькі корективи. „Буржуазна історіографія викривила образ Кармелюка. Українські націоналісти пробували затемнити його образ націоналістичним туманом" пише „Правда" (ч. 28 з 11. Х.). Газета не заперечує величезної популярности Кармелюка в українській фольклорній творчости. Цю популярність большевики використовують для своїх цілей. З нагоди століття на батьківщині Кармелюка, в селі Головчинці, жмеринського району, колхозникам (!) вручено акти на вічне користення землею, що належала дідичові Пігльовському. Мовляв, „внуки Кармелюка дочекалися здійснення мрії, за яку все своє життя боровся їх знаменитий дід"...

— Німецькі професори у Польщі. Цього року приїде до Польщі кількох німецьких професорів медицини і техніки та відчитають свої лекції в університетах і техніках. Недавно був у Варшаві відомий нім. археольог проф. Гергард Роденвольд і читав свої лекції з археольогії у варшавському університеті ім. Й. Пілсудського.

— Жінка факіром. З Калькути приїхала до Ціріху індійка Суря Корінга на гостинні виступи у ролі факіра тому, що в Індії жінкам не вільно бути факіром. Корінга ходила босими ногами по товченому склі, описувалась іншими штучками факірів і тому заанґажували її на гостинні виступи до Відня.

ДИВОГЛЯДИ.

ДІМ ЗА КАЛЕНДАРЕМ.

Князь Векл, якого донька виходить заміж за сина англійського короля, дарував їй замок, збудований на підставі символічного пляну: є там 365 вікон від скількости днів у році, 52 ватрини від тижнів і 7 входів від днів у тижні.

РЕКЛЯМА НА НЕБІ.

У Ню Йорку заснували підприємство, яке придумало новий спосіб реклями. Щоночі над містом їздитимуть літаки і будуть кидати світляні букви зовсім так, як це бачимо на деяких будівлях. На небі можна буде читати цілі телеграми, статті та фейлєтони, наперемінну перетикані оголошеннями. Світляний текст висилають на небо спеціяльні машинки, на яких пишуть на клявішах, зовсім так само, як за бюрових машинках. Кожний літак, що висилає таку рекляму, коштуватиме 500.000 долярів, а всеж принесе величезні доходи.

ЕТІОПСЬКІ МАЛПИ ВЧАТЬСЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВОРОТІВ.

„Таймс" містить кореспонденцію з Адіс Абеби про організацію малп на військовий лад. Коли вправляли рекрутів у ліску недалеко столиці, малпи, що сиділи на деревах довкруги, пильно приглядалися небувалому видовищу. Після відходу рекрутів вони позлазили з дерев з патиками, що мали служити за кріси і під командою одної більшої ростом зпоміж себе робили ті самі вправи, що рекрути. Коли до них підійшли люди, що це здалека бачили, малпи втікли на дерева, хоч і без команди. Невиключене, що згодом малпи вивчаться добре військового діла.

СПОРТ.

СТОЛОВИЙ ТЕНІС (ПІНҐ-ПОНҐ).

Спортова Секція Союзу Купців і Промисловців закінчила осінні мистецтва у пінґ-понґу. Участь брало 11 змагунів: Мистецтво здобув по раз перший Терлецький Гр. 19 пунктів, друге місце Денис В. 17 п., третє Лішинський Ю. 14 п., четверте Вержбінський В. 13 пунктів і т. д. В пятницю 25. ц. м. грає Союз Купців і Пр. товариські змагання з Чорними.

СТАНИСЛАВІВ.

ПРОЛОМ — БИСТРИЦЯ (НАДВІРНА) 2:0 (0:0).

Останні змагання за мистецтво Б-кл. скінчилися вповні заслуженою виграною Пролому, для якого ворота добули: з ефектовного стрілу Демянчук та з замішання Пяста. Суддя п. Клямер д. добрий. Склад: Андрішин І. і ІІ., Деркач, Кулїба, Брикдзей, Чаплинський, Демянчук, Пяста, Керницкевич, Якібчук і Ліськевич Б. У Проломі найкраще грав Андрішин І. на воротах, позатим добре вся поміч та оборона. В нападі лиш Демянчук і Пяста частинно вдоволили. Зате вся дружина грала дуже амбітно й жертвенно, з сильною волею виграти. Сама гра в І. половині мало цікава, нудна, кінчиться безворітно, в другій Пролом увесь час переважає і заслужено здобуває двоє воріт. Публики до 500 осіб, переважно української, яка весь час горячкувалась, а по здобутті Проломом перших воріт просто шаліла на трибуні. По цих змаганнях зайняв Пролом четверте місце в табелі Б-кл., хоч уповні заслуговує принайменше на друге місце. Та брак амбіції на кількох змаганнях у деяких грачів не дозволив заняти кращого місця. Б. Л.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ

ВІДЕНЬ. Адміра — Він 3:0. Вієнна — Ф.А.Ц. 1:0. Спортклюб — Австрія 2:0. Рапід — Фаворітнер А. Ц. 5:1, Вакер — В.А.Ц. 2:0. Лібертас — Гакоаг 5:0. — Табеля представляється так: 1) Адміра 12 пунктів, 2) Рапід 12. 3) Вієнна 12. 4) Лібертас 10, 5) Ф. Ц. Він 8, 6) Спортклюб 6, 7) Вакер 6, 8) Австрія 5, 9) Фаворітнер А. Ц. 5, 10) В.А.Ц. 4, 11) Ф.А.Ц. 2, 12) Гакоаг 2 пункти.

ПРАГА. Спарта — Вікторія (Пільзно) 4:2. Славія — Жіденіце 2:1. Пільзно — Кладно 4:2. Братислава — Простейов 3:2. Нахол — Колін 7:2. — В мистецтві веде Спарта, яка на 6 гор має 12 пунктів, перед Жіденіцами і Вікторія (Пільзно) по 10 пунктів.

БУДАПЕШТ. Гунгарія — Бочкай 7:0. Аттіля — Ференцварош 1:1, Уйпешті — Шеґед 3:2. ІІІ. Округа — Кіспешті 1:0. Фулай — Фебус 2:1, Терексеш — Сальготорінлесті 1:2. Сорокшар — Будасок 4:2. В табелі веде Гунгарія 14 пунктів на 7 гор перед Уйпешті 13 пунктів і Ф.Т.Ц. 9 пунктів.

ЛЬОНДОН. Портсмут — Арсенал 2:1. У табелі веде Ґалерс Фільд Таун (16 точок) перед Дербі Каунті, Сендерленд та ін.

Нові книжки й журнали.

Roman Piotrowicz: ZAGADNIENIE ABISYŃSKIE A POLSKIE TEZY KOLONJALNE. Warszawa, 1935. Стор. 84. Ф. 8°.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 23. X. год. 8 веч. Аб 4. „Фридрих Великий“.

Четвер, 24. X. год. 8. веч. Ав. 4. „Фридрих Великий“.

Пятниця, 25. X. год. 8. веч. Аб 4 „Валеска Герт“.

Субота, 26. X. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий“.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 23. X. год. 8. веч. „Шіснацятилітка“.

Четвер, 24. X. год. 8., веч. „Шіснацятилітка“.

Пятниця 25. X нечинний.

Субота, 26. X. год. 8. веч. „Шіснацятилітка“.

Кіна.

АДРІЯ: „Віва Віллі!“

АПОЛЬО: „Княжна чардаша“.

АТЛЯНТІК: „Не мала баба клопоту“

ВАНДА. „Тепер і завсіди“, „Пригода на Лідо.“

ГРАЖИНА: „Орлов“ із Ліяною Гейд і Ів. Петровичем.

КАСІНО: „Хрестоносні походи“ (реж Сесіля Міля).

КОПЕРНИК: „Фолі Бержер“ (Моріс Шевальє“.

МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве“, „Живи та смійся“.

МІРАЖ: „Скінчена пісня“ (Ліяна Гейд), „Я кохала його“ (на осн. Вікі Бавм).

МУЗА: „Весела вдовичка“.

ПАКС: „Молодий ліс“ і додатки.

ПАЛЯС: „Це люблять мужчини“.

ПАН: „Галька“ Монюшка“ (з Кепурою).

РАЙ: „Дві Йовсі“ (Смосарська).

СВІТ: „Злодій сердець“, „Родина Ротшільдів“.

СОНЦЕ: „Надя“, „Ревія в Сонці“.

СТИЛЕВЕ: „Баль у Савой“ і ревія „Легіон веселих“.

ТОН: „Пат і Паташон як джезбендисти“.

УТІХА: „Серце індіянки“ та ревія.

ХИМЕРА: „Пекло“ на осн. Дантого та Тижневик із Абісинії.

Закордонне радіо.

Середа, 23. жовтня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт 17.00 Суч. композитори (спів, муз.), 19.35 „Німецьке Реквієм“ Баха (спів, муз.), 22.05 Міжнар. опереткова музика. **Брио** (325,4) 20.40 Давня голяндська музика. **Прага** (470,2) 12.35 Сальон. квартет, 19.25 Концерт, 20.40 Вок. квартет, 21.45 Пісні й новеля. **Париж** (1648) 13.15 Легка музика, спів, 18.30 Симф. музика. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 16.30 Квартет. **Любляна** (569,3) 21.15 Нар. пісні. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Популярна музика, 20.45 Легка музика. **Кельн** (455,9) 16.15 Нова камер музика, 19.00 Комп. концерт Вальт. Німана. **Будапешт** (549,5) 12.05 Військ. орх., 17.30 Італ. арії та пісні, 19.45 Концерт оп. орх., 22.00 Циг. музика, 23.10 Спів. **Міляно** (221,2) 11.30 Квінтет, 20.50 „Ля ведова скальтра“ оп. Вольф-Ферарія. **Рим** (420,8) 12.30 Легка музика. 19.45 Розр. концерт.

Четвер, 24. жовтня 1935.

Відень (506,8) 14.00 Спів, 19.20 Пядесятьліття „Циганського барона“ (муз., спів), 22.10 Англ. пісні (Мавлтен сопр.) **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. орх., 17.15 Рос. романси, 17.50 Спів, арфа. **Париж** (1648) 22.45 Симф. концерт. **Білгород** (437,3) 17.00. 22.20 Нар. пісні, 20.00 Симф. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 21.00 Комп. концерт Кінене, 22.30 Музика. **Кельн** (455,) 16.00 Тріо, 21.00 Гайднові твори. **Мінхен** (405,4) 12.00, 21.15 Концерт. **Будапешт** (549,5) 13.40 Форт. ресітал, 19.45 Спів, 19.40 Сольо на тарогато. **Міляно** (221,2) 17.05 Вок. концерт. **Рим** (420,8) 12.30 Легка музика, 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20.50 „Ля Кампана Сомерса“ („За топлений дзвін“) оп. Респігія.

Львівське радіо.

Середа, 23. жовтня 1935.

6.20 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Малювання та прасування біля, 12.30 Патріот. мотив із гр. пл., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Концерт, 16.00 Молот бє — вугіль тріскає — гутірка для ст. дітей, 16.20 Пісні в супр. форт., 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Що це таке дискусія та як треба вести її, 17.20 Скрипка в супр. форт., 17.50 Світ сміється — огляд закорд. гумору, 18.00 Легка музика, 18.30 Спогади про Ол. Моджеєвську та Сару Бернар, 18.45 Серед хмар — гр. пл., Психотехніка — вибір звання, 19.20 Реклям концерт, 19.35, 19.30 Спорт. вістки, 19.50 Акт. репортаж, 20.00 Ревієві пісоньки та зі звуковиків (гр. пл.), 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Творчість Шопена (орх., форт.), 21.35 Із країни безсмертних — літер. нарис виг. Бой-Желенський, 21.50 Про гормони — гутірка для лікарів, 22.00 Концерт жид. рел. музики (хор варш. синагоги), 22.30 Сальон. й танк. музика.

Четвер, 24. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., руханка, 6.50 Музика з ґр. пл.; у перерві ок. 7.20 Ранішній денник, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Поранок для молоді. 13.00 Шуман: „Карнавал“ із гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Легка музика, гр. пл., 16.00 „Кіт у чобітках“ для дітей, 16.15 Форт. ресіталь. 16.45 Концерт міш. хору, 17.00 Завоювання Африки Европою, 17.15 Концерт, 17.50 Книжка та знання, 18.00 Скрипка, 18.30 Новини в царині радіовідбірників, 18.40 Турист. інформатор, 18.45 В Еспанії — музика з гр. пл., 19.00 Пластичні вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.50 Легка музика з гр. пл., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Театр Уяви: „Капітан корабля Сівкінг“ Руд. Штерна (переклад із нім.), 21.35 Пісні, 22.00 Концерт польської музики 18-го ст. (спів, муз.), 23.05 Танк. муз. з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.35—5.38.

Нім. марка 1·40—1·47, фр. франки 34·90—35·05, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінгів 26·00—26·15, австр. шілінги 99·50—101, чеські корони 20·75—21·25, рум. леї 27·50—29·00, ліри 36·00—39·00.

Золото: Доляри 9.08—9.08 Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 83·00—83·50, Корони 36·20—37·00, Рублі 4·70—4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50 Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Преміівки.

Долярівки 51·50—53·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 40·50—42·00

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Пшениця одн.	17.50—17.75	
Пшениця зб.	16.50—16.75	
Жито одноціле	13·25—13.00	
Жито збірне	13·00—13·25	
Ячмінь одн.	13·50—13·75	
Ячмінь на мл.	12·75—13.00	
Овес одн.	15.50—1600.	
Овес одн. л. зам.	15.00—15.50	
Овес зб.	15·00—15·50	
Овес зб. легко зам.	14.50—15.00	
Мука пш. І. А.	34.00—34·50	
Мука пш. І. Б.	32·50—33·00	
Мука пш. І. Ц.	31·50—31·50	
Мука пш. І. Д.	29·00—29·50	
Мука пш. І. Е.	28.00—28.50	
Мука пш. II. А.	28·00—28·50	
Мука пш. II. Б.	27·25—27·75	
Мука пш. II. Ц.	27.00—27·50	
Мука пш. II. Д.	26.25—26·75	
Мука пш. II. Е.	25·50—26·00	
Мука пш. II. Ф.	24·00—24·50	
Мука пш. II. Г.	21·00—21.50	
Мука пш. раз. до 90 прц.	24.30—25.00	
Мука ж. до 30 прц.	24.50—25.00	
Мука житня І. кат. до 45%	23·50—24·00	
Мука ж. І. кат. до 55 %	22·50—23.00	
Мука раз. до 90%	17.75—18.25	

Інші курси незмінені.

Для наших передплатників.

Знижка цін на дрібні оголошення в часописі „ДІЛО“.

Для наших передплатників обнизили ми ціну на дрібні оголошення з 10 сот. **на 7 сот.** за слово. Шукаючим праці будемо числити тільки по 5 сот. за слово. Матриміоніяльні й оголошення „Приватне листування“ по 10 сот. за слово.

Користайте з нагоди знижки цін! Кожне поміщене оголошення в „Ділі“ виплатиться Вам напевно.

Тисячі людей находять заробіток або роблять знайомости завдяки оголошенням.

Належитість за дрібні оголошення треба вплачувати згори на ПКО ч. 504.060.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15	Остання сторінка 1/1	зол. 480—
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10	„ „ 1/2	250—
„ „ на першій сторінці	„ 0·80	шукаючі праці	„ 0·07	„ „ 1/4	130—
		слова товстим друком подвійно.		„ „ 1/8	70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10